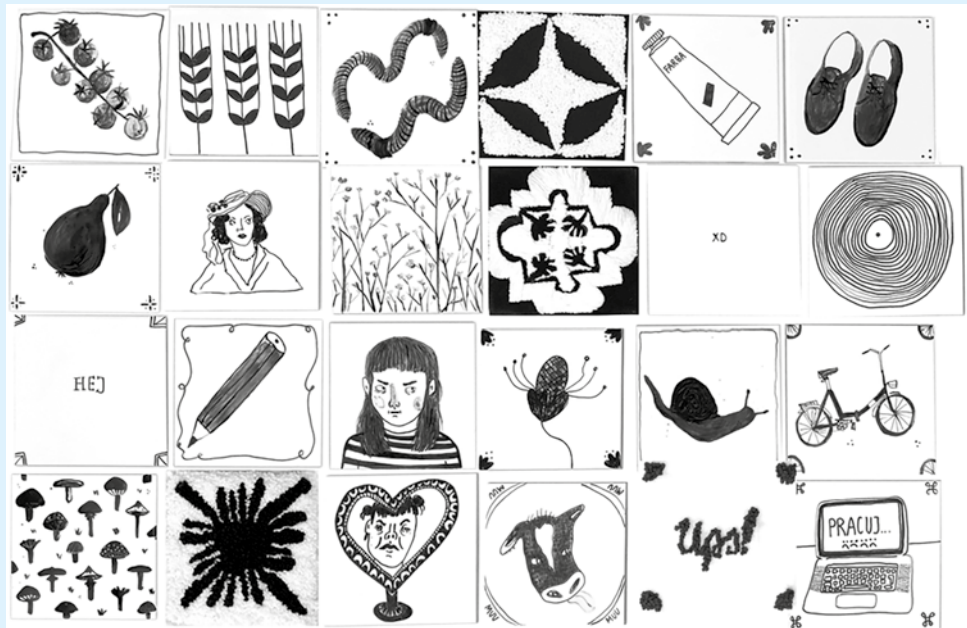

DOMINIKA BERNACKA.
Dzień Kobiet w Pasażu Kultury
Województwa Łódzkiego w ŁDK,
fot. Agnieszka Cytacka

NATALIA KONCA
 „Życie w kwadracie”, 2020/21,
 płytki porcelanowe
 – wystawa zbiorowa
 „Zmniejszanie dystansu”
 w Galerii Bałuckiej,
 czynna do 18 IV

WYDAWCA

ŁÓDZKI DOM KULTURY
 INSTYTUCJA KULTURY SAMORZĄDU WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO

ADRES REDAKCJI

ŁDK, 90-113 Łódź, ul. Traugutta 18
 tel. 797 326 217
 e-mail: kalejdoskop@ldk.lodz.pl
www.e-kalejdoskop.pl

REDAGUJĄ

Łukasz Kaczyński – redaktor naczelny
 Bogdan Sobieszek
 Aleksandra Talaga-Nowacka

PROJEKT GRAFICZNY

Jakub Stępień,
 współpraca Oliwia Adamkowska

DRUK

PASAZ sp. z o.o.
 ul. Rydlówka 24, 30-363 Kraków
www.pasaz.com
 Nakład: 1800 egz.

INFORMACJE O IMPREZACH

prosimy przysyłać na adresy:
kalejdoskop@ldk.lodz.pl
kalendarium@ldk.lodz.pl

PARTNEREM PISMA JEST

MONOPOLIS

PRENUMERATA

„Kalejdoskopu”
 Cena za numer – 4 zł

RUCH – mieszkańcy Łodzi
 i województwa mogą zamówić
 prenumeratę, korzystając ze strony
www.prenumerata.ruch.com.pl
 pytania: prenumerata@ruch.com.pl
 lub tel.: 22 693 70 00,
 801 800 803 (pn.-pt. w godz. 7-17).
 KOLPORTER – tylko instytucje mogą
 zamawiać prenumeratę w oddziałach
 firmy Kolporter S.A.
 na terenie całego kraju.
 Informacje pod numerem infolinii
 0 801 205 555
 lub na stronie internetowej
<http://sa.kolporter.com.pl/>

AUTORZY NUMERU 04/21

Andrzej Poniedziałki
poeta, satyryk

Mieczysław Kuźmicki
wieloletni dyrektor
Muzeum Kinemato-
grafii, autor i wydawca
książek, znawca
polskiego kina

Piotr Kasiński
scenarzysta,
dyrektor artystyczny
Międzynarodowego
Festiwalu Komiksu
i Gier

Joanna Glinkowska
pracuje w teatrze,
pisze i rozmawia
w Radiu Kapitał
o sztuce

Łukasz Maciejewski
krytyk filmowy
i teatralny, dyrektor
festiwalu, ekspert HBO
i PISF, wykładowca
Szkoły Filmowej
w Łodzi

Piotr Grobliński
poeta, dziennikarz,
publicysta
kulturalny, redaktor
wydawnictwa
Kwadratura w ŁDK

Andrzej Sznajder
dziennikarz,
eseista, pisarz
i tłumacz literatury
niemieckojęzycznej.
Autor m.in. książek
popularyzujących
region łódzki

Magdalena Sasin
muzyk, pedagog
i dziennikarka, adiunkt
Wydziału Nauk
o Wychowaniu UŁ,
pracuje w Filharmonii
Łódzkiej

Maciej Cholewiński
pisze o sztukach
plastycznych, pracuje
w archiwum Muzeum
Sztuki w Łodzi,
kibicuje Widzewowi,
scenarzysta
komiksowy

Tomasz Cieślak
krytyk literacki,
wykładowca
akademicki

Michał Rzepka
reżyser teatralny,
wykładowca praktyki i
teorii teatralnej

Pienisty
nie spieniony. Z pianą
na wąsach, nie na
ustach. W piwnej
pianie szuka Afrodyty.
Fot. Craig Whitehead

SPIS TREŚCI

14

Debata:
Miasto
przyszłości
– miasto
kreacji

16

Na jutro
namarzyć.
Andrzej
Poniedziałski

18

Mało czasu
na piękno.
Rozmowa
z Dominikiem
Woźniakiem

26

Dajcie spokój!
Maciej
Cholewiński

30

Kocham,
więc jestem.
Paulina Iłska

34

Przestrzenie
dla tańca.
Magdalena
Sasin

38

Choreografia
poza tańcem.
Joanna
Glinkowska

40

Całe życie
dla folkloru

41

Emocjonujące
narracje ciała.
Majka
Justyna

42

Ciocia
Władzia
Nomadland.
Łukasz
Maciejewski

45

Takie to
zwykłe.
Tomasz
Cieślak

48

Teatrołap.
Łukasz
Kaczyński

50

Gdzie kończy
się obraz?
Aleksandra
Talaga-
Nowacka

52

Ciężki, choć
lekki.
Piotr
Grobliński

54

Blisko widza.
Magdalena
Sasin

04/21

55

Sztuka
w izolacji.
**Aleksandra
Talaga-
-Nowacka**

58

Komiks
ożywiony.
Piotr Kasiński

60

Jan Pietrzak
na tropie.
**Andrzej
Sznajder**

63

Jumbo
z chimerą.
**Bogdan
Sobieszek**

68

Karykatura na
4 pory roku

70

Strategie
teatralnej
iluzji (1).
**Michał
Rzepka**

72

Zapomniani
ojcowie
„Czarnej
Mańki”.
**Aneta
Stawiszyńska**

73

Kieszonkowa
wersja
kultury.
**Rozmowa
z Andrzejem
Poniedział-
skim**

78

Cud
i fenomen.
**Tomasz
Kubacki**

80

Ekspert
u źródeł
tańca.
**Michał
B. Jagiełło**

82

Wybieram
pannę
Leopard.
**Mieczysław
Kuźmicki**

84

Monopolis
na kolejnym
etapie

86

Edukacja
o miastach
potrzebna
od zaraz.
Kosma Nykiel

87

W
korowodzie.
Pienisty

86

Kalendarium

CIAŁO W RUCHU

O OBROTACH ciała

Łukasz Kaczyński, redaktor naczelny

Jesienią Elżbieta Aleksandrowicz, nowa rektor Akademii Muzycznej w Łodzi, pytana na tych łamach o wyróżniki uczelni, wskazała m.in. na tradycje kameralistyki i na duży

wkład uczelni w budowę w Łodzi środowiska tanecznego. Zapamiętaliśmy to i dziś sprawdzamy. Ktoś powie: taniec, owszem, są Łódzkie Spotkania Baletowe. Ale prestiżowy *blockbuster* to za mało, by mówić o środowisku. Spojrzenie zaczyna zataczać szersze kręgi: szkoła baletowa, zespoły opery i operetki, Ewa Wychowska, zespoły tańca ludowego, FRU festiwal i Scena Tańca AOIA, kontakt im-

prowizacja, Teatr Chorea, Jacek Owczarek i Pracownia Fizyczna... Istotą środowiska choreograficznego jest rozproszenie, mnogość grup, form organizacyjnych, estetyk i programów. I brak ośrodka o znaczeniu centralnym (choć od lat postuluje się utworzenie finansowanego z budżetu państwa Centrum Choreografii Polskiej). Rozproszenie (w Polsce i w Łodzi) powoduje, że trudniej dostrzec rozwój tej dziedziny sztuk przedstawieniowych w ciągu trzech dekad: spektakle pokazywane są rzadko, mają krótki żywot, inicjatywom brak stabilności. Ale rektor AM ma rację. Patrzymy więc w tym numerze na taniec, ale nie tyle jako wyabstrahowaną sferę sztuki, lecz jako aktywność, która przecina się ze „zwykłym” życiem, jest w nim osadzona, jest osadzona w naszym ciele.

Wprawienie ciała w ruch oznacza pracę mięśni, dłuższe okresy zwiększonego wysiłku i krótkie pauzy, które pozwalają poczuć wzrost sił. Podobnie jest z pracą redakcji, także tej redakcji, którą mogłem kierować cztery lata

i dwa miesiące. Licząc do maja – dyrekcja ŁDK poinformowała mnie, że moja umowa nie będzie przedłużona. Jak usłyszałem, chodzi o koszty i kwestie programowe. Od maja pełniącym obowiązki naczelnego będzie Bogdan Sobieszek. Jednocześnie dyrektor Waldemar Drozd zaproponował mi dalszą opiekę nad ogólnopolskim półrocznikiem „Kalejdoskop Kultury”, który osadziły w naszej redakcji trzy uczelnie i Muzeum Sztuki (na str. 11 piszemy o jego layoucie). Mając swoją ocenę tej sytuacji, propozycję tę przyjąłem. „KK” to najlepszy dowód, że „K” jest na fali wznoszącej. Te cztery lata to było coś! Czas intensywny, szalony, nawet formacyjny. Nie sposób podziękować tu wszystkim, którzy w nas i we mnie tu (u) wierzyli. Kłaniam się Wam! Dziękuję i tym, którzy wierzyli mniej – dopingowali mnie do namysłu bardziej niż sądzili. Dziękuję najlepszemu teamowi dziennikarskiemu w mieście – redaktorom „K” za pracę i za rozmowy. Autorkom i Autorom, którzy byli z „K” związani wcześniej i są tu nadal, i tym, którzy przyjmowali moje zaproszenie i poczuli, że mogą tu realizować swoje pomysły. Otwierać łamy, włączać kolejne środowiska. Bardzo mi na tym zależało! Dziękuję wszelkim osobom i instytucjom, w kulturze i w biznesie, z którymi połączyły nas nici współmyślenia i współpracy. Jakubowi Stępniowi aka Hakobo za to, że layoutem i rebrandingiem otworzył przed nami zamknięte dotąd drzwi. Z Tobą stało się to prostsze! Symbolicznie i dosłownie wyszliśmy z ram i murów, by trochę namieszać i niemożliwe uczynić możliwym (jubileuszowe dyskusje i spotkania „w drodze”, w Łodzi i regionie, publiczne czytanie „K” z aktorami), ale by ostatecznie stwierdzić, że nigdzie nie się nie ruszamy – to jest nasz adres. Zapraszam też do jeszcze „mojego” numeru majowego. Będzie warto! I do sekundowania „Kalejdoskopowi” w kolejnych latach. W maju 47. urodziny. Rzadki przypadek trwania, gdy wokół tyle znika. Unikat i marka. Warto ją wspierać.

Dotknij Teatru

TEATR JEST DO DOTKNIĘCIA!

11. łódzka edycja akcji Dotknij Teatru odbywa się do 30 V pod hasłem „Obecność”. Program skupia się na prezentacjach teatru zaangażowanego w rzeczywistość społeczną, reagującego na zagrożenia związane z nadchodzącym być może zmierzchem naszego świata, wynikającym m.in. ze zmian klimatu, wielkich migracji, nadprodukcji czy pandemii. W akcji bierze udział 24 partnerów: teatry, domy kultury, stowarzyszenia i niezależni artyści, a zaplanowano 50 wydarzeń, w tym 12 premier (m.in. teatrów Choreia i Szwalia). Po raz pierwszy akcja zawita do parku Julianowskiego, parku im. Piłsudskiego i parku Źródlika. Zaplanowano wydarzenia dla dzieci oraz warsztaty, a nawet premiery dla widzów z dysfunkcją słuchu czy wzroku. Wszystkie spektakle i warsztaty są bezpłatne z wyjątkiem wydarzeń towarzyszących. Organizatorem jest Akademicki Ośrodek Inicjatyw Artystycznych. Szczegóły na dotknijteatru.pl.

Mimo wszystko

Teksty Kory i Grzegorza Ciechowskiego w jazzujących aranżacjach, muzodram z piosenkami Sinead O'Connor czy musical o zbrodni nie do końca doskonałej. Aktorskie gwiazdy młodego pokolenia: Eliza Rycembel, Marcin Januszkiewicz i Maciej Pawlak. Do tego konkurs piosenki aktorskiej. W dniach 10–18 IV w Teatrze Muzycznym pod hasłem „Bądź sobą – mimo wszystko” odbędzie się 5. Festiwal Małych Form Dramatyczno-Muzycznych OFF-Północna, prezentujący różne formy współczesnego teatru muzycznego. 10 IV będzie można zobaczyć spektakl

„20 leksusów na czwartek” warszawskiej grupy Teatr Potem-O-Tem. 11 IV – musical o manipulacji i zbrodni, czyli „Thrill me. Historia Leopolda i Loeba” w wykonaniu zespołu Mazowieckiego Teatru Muzycznego. 14 IV – „Kobietę, która wpadała na drzwi”, czyli muzodram Anety Todorczuk. Z kolei Karolina Micuła z Wrocławia zaprezentuje 16 IV recital „Uwaga! Tu obywatelka!” z utworami Ciechowskiego i Kory. Na finał rozstrzygnięcie III Konkursu Piosenki Aktorskiej im. Jonasza Kofty (jury przyzna statuetkę Jonaszka oraz Nagrodę Równościową) i koncert „Piosenka jest dobra na wszystko”. Poza tym w programie spotkania i warsztaty edukacyjne.

Satyra na każdą władzę

Teatr Nowy zaprasza 10 IV na premierę spektaklu „Edward drugi” według dramatu Waldemara Śmigasiewicza. To wariacja na temat dalszych losów Edka z „Tanga” Sławomira Mrożka, kontynuacja dialogu polsko-polskiego z powracającym pytaniem – skąd jesteśmy i dokąd zmierzamy? Gorzka satyra obnażająca mechanizmy wszelkiej władzy z jej kłamliwą perswazją, uwoodzeniem utartym frazesem.

Tekst i reżyseria – Waldemar Śmigasiewicz, scenografia, kostiumy, światła – Magdalena Gajewska, muzyka – Mateusz Śmigasiewicz. Występują: Maja Barełkowska (gościnnie), Barbara Dembińska, Piotr Cyrwus (gościnnie), Przemysław Dąbrowski, Michał Filipiak (gościnnie), Kacper Gaduła-Zawratyński (gościnnie), Gracjan Kiełar, Tomasz Kubiatiowicz, Adam Mortas, Sławomir Sulej.

Tata z fantazji

Teatr Lalek Arlekin przewiduje na 10 IV premierę spektaklu „Tata”. Tytułowy bohater to widziany oczyma dziecka „ojciec idealny”. Wszechwiedzący, niezłomny i niekonwencjonalny. Zna rozwiązanie każdego problemu, a jednocześnie nie wstydzi się okazywania emocji. Punktem wyjścia dla spektaklu są poetyckie opowiadania Toona Tellegena i osobiste wspomnie-

nia realizatorów spektaklu o ich ojcach. Poszczególne obrazy i fantazje na temat ojców rozgrywać się będą zarówno w planie żywym, jak i lalkowym. Dla widzów od 5 lat.

Reżyseria i scenografia – Tomasz Maśląkowski, scenariusz i dramaturgia – Lena Frankiewicz, muzyka – Olo Walicki. Obsada: Joanna Wiśniewska, Wojciech Kondzielnik, Maciej Piotrowski, Kamil Witaszak.

O przemyśle

Wydana przez Stowarzyszenie Topografie i Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego książka „Wielki przemysł, wielka cisza. Łódzkie zakłady przemysłowe 1945–2000” to historie największych zakładów przemysłowych i łódzkiego świata pracy w okresie PRL oraz transformacji. Książka jest bogato ilustrowana zdjęciami, archiwalnymi reklamami i fotografiami lotniczymi, a dodatkowo można w niej znaleźć m.in.: słownik terminów, listy adresowe fabryk, schematy produkcji włókienniczej. Publikację można bezpłatnie pobrać m.in. na: www.fabrykiprl.pl i www.miastrograf.pl. W formie drukowanej książka będzie dostępna w każdej miejskiej bibliotece oraz najważniejszych bibliotekach uczelni wyższych w Łodzi. Czytaj na str. 52.

W Zgierzu na organach

Kościół pw. św. Jana Pawła II w Zgierzu, dzięki inicjatywie pracującej tam pianistki i organistki Anny Chowaniec, pozyskał wysokiej klasy organy z warsztatu Van den Berg & Wendt. 25 IV o godz. 19 recitałem Krzysztofa Urbaniaka zainaugurowany zostanie w tym kościele I Zgierski Festiwal Organowy. Sprawująca kierownictwo artystyczne imprezy Anna Chowaniec zaplanowała jeszcze występ organisty Michała Kocota z bas-barytonem Dawidem Biwo (16 V o godz. 19), organistki Małgorzaty Trzaskalik-Wyrwyw w koncercie edukacyjnym (23 V o godz. 12) oraz duetu Aleksandra Mańkowska – saksofon i Łukasz Mosur – organy (31 V o godz. 19). Festiwal będzie transmitowany online na stronie parafiajp2zgierz.pl.

Nagrody dla młodych

Obraz Katarzyny Zaremby

W Ośrodku Propagandy Sztuki od 13 do 25 IV będzie trwała wystawa XXXVIII Konkursu im. Władysława Strzemińskiego – Sztuki Piękne. To najstarszy, największy i najbardziej prestiżowy konkurs, skierowany do studentów ostatnich lat studiów stacjonarnych i niestacjonarnych łódzkiej uczelni. Młodzi twórcy prezentują swoje najnowsze prace malarskie, graficzne, rysunkowe, rzeźbiarskie, a także fotografię, videoart, instalację czy obiekty. Wśród fundatorów nagród w tym konkursie jest redakcja „Kalejdoskopu”. Czytaj na str. 55.

Bezimienni

W Teatrze Pinokio 10 IV odbędzie się zamknięta premiera spektaklu „Bezimienny/Nieznany” według koncepcji Łukasza Batki. To opowieść o trudach migracji, do której zostali zmuszeni przez los bezimienni bohaterowie. Widz towarzyszy im w długiej podróży do miejsca mającego być ich nowym, ale niekoniecznie wymarzonej domem. Historia opowiadana jest właściwie bez słów. Widzowie sami decydują o jej przebiegu. Każdy pokaz jest unikatowy również za sprawą muzyki tworzonej na żywo. Przedstawienie powstało z inspiracji serią „Wojny dorosłych, historie dzieci”, powieścią graficzną „Przybysz” Shauna Tana, „Wędrówką Nabu” Jarosława Mikołajewskiego oraz wspomnieniami emigrantów. Pomysł, realizacja, muzyka – Łukasz Batko, opieka artystyczna – Magdalena Miklasz, scenografia: Anna Adamiak,

Radosław Pacholczyk, Aleksandra Batko, Masza Lesiak-Batko, Żaneta Małkowska, Łukasz Batko, lalki – Justyna Bernadetta Banasiak, wizualizacje – Piotr Osak. Obsada: Aleksandra Batko, Masza Lesiak-Batko, Żaneta Małkowska, Łukasz Batko.

Życie i maski

Maska artystyczna

W Galerii Pop-up po lockdownie będą czynne dwie wystawy przygotowane we współpracy ze Szkołą Filmową w Łodzi i właścicielem budynku WX group Ogrodowa Office. „Kronikarze szczęśliwego życia” to ekspozycja fotografii prof. Marka Nowickiego, operatora i reżysera – zapis chwil z jego życia. Na wystawie maski artystycznej możemy z kolei oglądać obiekty wykonane przez studentów IV i V roku Katedry Animacji i Efektów Specjalnych na zajęciach z Waldemarem Wolańskim, pod opieką Joanny Hrk (współpraca – V rok Katedry Fotografii).

Kantata Krauzego

Filharmonia Łódzka zaprasza 25 IV na łódzką premierę kantaty „Francesco” związanego z Łodzią kompozytora Zygmunta Krauzego. Kantata na chór mieszany, orkiestrę kameralną i organy wykorzystuje treści zaczerpnięte z pism św. Franciszka oraz tekstów Dantego Alighieri. Przez ich pryzmat kompozytor przygląda się kondycji współczesnego człowieka, jego powinnościom i ograniczeniom. Prawykonanie utworu odbyło się w 2018 r.

w Gdańsku. Zygmunt Krauze to jeden z najwybitniejszych artystów swojego pokolenia. W jego dorobku ważne miejsce zajmują opery oraz utwory fortepianowe i z udziałem fortepianu. Ważny rozdział jego twórczości tworzy też muzyka unistyczna, której teoretyczne podstawy twórca wywodził z malarstwa Władysława Strzemińskiego. Krauze jest profesorem kompozycji Akademii Muzycznej w Łodzi, doktorem honoris causa tej uczelni.

W programie koncertu znajdzie się także „Missa brevis” XX-wiecznego węgierskiego kompozytora Zoltána Kodály’a. Wystąpią: Orkiestra i Chór Filharmonii Łódzkiej pod kierunkiem Dawida Bera oraz Roman Perucki (organy).

Limeryki górą

Fundacja Wspierania Kultury Polskiej im. Stanisława Sierańskiego oraz redakcja miesięcznika „Obserwator Łódzki” zorganizowały w lutym I Turniej Poetycki o Puchar Czerwonego Wina, w którym w ciągu godziny należało napisać wiersz na zadany temat. A brzmiał on: „Miłość w czasie COVID-19”. Jury przyznało główną nagrodę Januszowi Janystowi za trzy limeryki. Wyróżnienia otrzymali Henryk Zasławski i Ryszard Krauze (poza konkursem).

Portal do kultury

Spektakle teatralne online, koncerty, wystawy, warsztaty – wszystko w jednym miejscu. Zarząd Województwa Łódzkiego tworzy pierwszą w kraju platformę internetową dla siedmiu podlegających sobie jednostek kultury. Ogłosił przetarg na stworzenie portalu, na którym łódzkie teatry, muzea, filharmonia, biblioteka publiczna i Łódzki Dom Kultury będą mogły prezentować odbywające się u nich wydarzenia, zapraszać na interaktywne spotkania, udostępniać zasoby. Ma to umożliwić szeroki dostęp do kultury mieszkańców województwa.

Projekt nazywa się „7 drzwi do kultury”.